

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	243-25/295943
Otsuse kuupäev	21.11.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Osadus OÜ vaidlustus Riigi Tugiteenuste Keskuse riigihankes „Taastava õiguse baasoskuste koolitus õigust rikkunud noortega töötavatele spetsialistidele (Justiits- ja Digiministeerium)“ (viitenumber 295943) ühispakkujate OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühing RuaCrew pakkumuse edukaks tunnistamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Osadus OÜ, esindaja Triin Hermann Hankija, Riigi Tugiteenuste Keskus, esindaja Triinu Eismel Kolmas isik, ühispakkujad OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühing RuaCrew, esindajad Annegrete Johanson ja Margarita Ingel
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 5 ja RHS § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada Osadus OÜ vaidlustus Riigi Tugiteenuste Keskuse riigihankes „Taastava õiguse baasoskuste koolitus õigust rikkunud noortega töötavatele spetsialistidele (Justiits- ja Digiministeerium)“ (viitenumber 295943) ja tunnistada kehtetuks hankija otsus ühispakkujate OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühing RuaCrew pakkumuse edukaks tunnistamiseks.

2. Mõista Riigi Tugiteenuste Keskuselt Osadus OÜ kasuks välja riigilõiv summas 640 eurot.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 01.08.2025 avaldas Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusega riigihanke „Taastava õiguse baasoskuste koolitus õigust rikkunud noortega töötavatele spetsialistidele (Justiits- ja Digiministeerium)“ (viitenumber 295943) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Tehniline kirjeldus (edaspidi TK) ja Hindamismetoodika. Riigihange on korraldatud raamlepingu sõlmimiseks.

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 02.09.2025, esitasid pakkumused Osadus OÜ, HeartSmart OÜ ja ühispakkujad OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühing RuaCrew.

2. 23.10.2025 otsusega tunnistas Hankija edukaks ühispakkujate OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühingu RuaCrew pakkumuse.

3. 31.10.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Osadus OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele tunnistada edukaks ühispakkujate OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühingu RuaCrew pakkumus (edaspidi ka Kolmas isik või Ühispakkujad).

4. Vaidlustuskomisjon teatas 06.11.2025 kirjaga nr 12.2-10/243 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 11.11.2025 ja neile vastamiseks 14.11.2025. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Osadus OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Vaidlustaja vaidlustab Hindamisprotokollis Vaidlustaja pakkumusele hindamiskriteeriumi „Teenuse osutamise kirjelduses“ (edaspidi ka Kriteerium) alamkriteeriumi 2.2 “Kirjeldus, kuidas viiakse läbi taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimine” (edaspidi ka Alamkriteerium 2.2) alusel antud punktid, sest Hindamisprotokolli selgituse osas toodud põhjendused ei ole kooskõlas Hindamismetoodikas esitatud väärtuspunktide kriteeriumidega ega Vaidlustaja esitatud “Teenuse osutamise sisu” kirjelduses välja toodud Alamkriteeriumi 2.2 kirjeldustega Pakkumuse vormis. Seetõttu puudub põhjendus, miks anti Vaidlustaja pakkumusele Alamkriteeriumi 2.2 alusel 10 väärtuspunkti, aga mitte 15.

5.2. Hindamisprotokollis on Hankija põhjendanud Vaidlustaja pakkumusele Alamkriteeriumi 2.2 alusel 10 punkti omistamist järgmiselt: *Pakkumuses on kirjeldatud taastava õiguse meetodite (dialoogi, nõupidamise ja ringi) praktiseerimise läbiviimist. Sealhulgas on rõhutatud mitmeid olulisi põhimõtteid, nt aktiivse kuulamise oskust, peegeldamist (eriti noorte töö kontekstis). Kirjeldatud on näidisharjutuste läbiviimist, sh nn demode ettevalmistamist ja kättesaadavaks tegemist ning tagasisidestamist. Esitatud lähenemine on pakkumuses kirjeldatud osas läbi mõeldud, arvestab sihtrühmaga ja moodustab loogilise osa koolituse sisust. Lähenemine on praktiline ja tagab osalejate aktiivse osaluse, kuid puudu on praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus. Puudujääk kirjelduses ei võimalda veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le. Pakkumuses esitatud osas loob kirjeldatud lähenemine head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Pakkumusele omistatakse 10 punkti („hea“),*

sest võrreldes alamkriteeriumi osas parima pakkumusega ja „väga hea“ kriteeriumiga esineb puudujääk, kuid see pole põhimõtteline.

5.3. Hankija on Hindamismetoodikas välja toonud, et Alamkriteeriumi 2.2 alusel omistatakse 15 väärtuspunkti siis, kui: *Pakkumuses on selgelt ja põhjalikult kirjeldatud taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimist. Kirjeldatud on vähemalt ühte näidisharjutust, sh selle läbiviimist ja tagasisidestamist. Pakkumuses esitatud lähenemine on terviklikult läbi mõeldud, arvestab sihtrühma spetsiifika ja vajadustega ning moodustab loogilise osa koolituse sisust. Kirjeldatud lähenemine on läbivalt praktiline, tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le ja tagab osalejate aktiivse osaluse ning loob väga head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks.*

10 väärtuspunkti omistatakse siis, kui: *Pakkumuses on kirjeldatud taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimist, sh vähemalt ühte näidisharjutust. Pakkumuses esitatud lähenemine on valdavas osas läbi mõeldud ning arvestab sihtrühmaga. Kirjeldatud lähenemine on praktiline ja selles esineb osalejate aktiivset osalust toetavaid elemente ning loob head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Võrreldes „väga hea“ kriteeriumiga võib esineda kirjelduses küsitavusi või puudujääke, kuid need pole põhimõttelised.*

Hindamisprotokolli Alamkriteeriumi 2.2 selgitustes on välja toodud ainult üks puudus: *Puudu on praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus. Puudujääk kirjelduses ei võimalda veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le.*

5.4. Eelnimetatud puudus on Vaidlustaja pakkumusele vääralt omistatud, sest Hankija ei ole RHAD-is nõudnud eluliste juhtumite kirjeldamist. Vaidlustaja lähenemiste kirjeldused on selged ja põhjalikud, on läbivalt praktilised, terviklikult läbi mõeldud, arvestavad sihtrühma spetsiifika ja vajadustega ning loovad väga head eeldused tulemuste saavutamiseks ning tuginevad elulistele juhtumitele.

5.5. Vaidlustaja on Pakkumuse vormil “Teenuse osutamise kirjeldus” (edaspidi Vaidlustaja Vorm) Alamkriteeriumi 2.2 puhul selgelt sõnastanud: *Praktiliste oskuste kasutamiseks saavad osalejad konstrueerida eluliste juhtumite põhjal persoonad ja olukorrad, mida kasutatakse taastava dialoogi ja nõupidamise rollimängudes, pärast mida toimuvad reflekteerivad arutelud. Kõik praktilised sekkumised (taastav dialoog, nõupidamine ja ring) on koolituse käigus koolitajate poolt ette vahetult näidatud, need salvestatakse ning salvestused edastatakse koolitusel osalejatele. Igale koolitusel osalejale on ettenähtud vajaduste kaardid isiklikuks kasutamiseks, mis toetab meetodite praktiseerimist ka tulevikus.*

Hankija ei saa hinnata puudusena eluliste juhtumite kirjelduste puudumist taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise kirjelduse juures, sest Hindamismetoodikas on Hankija ootusena välja toonud, et kirjeldatud lähenemine on läbivalt praktiline ja tugineb elulistele juhtumitele. Hankija ei toonud Hindamismetoodikas Alamkriteeriumi 2.2 väärtuspunktide juures välja nõuet, et pakkuja peab kirjeldama elulisi juhtumeid taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise kirjeldamises. Hankija ootus oli, et kirjeldatud oleks vähemalt üks näidisharjutus, sh selle läbiviimine ja tagasisidestamine.

5.6. Vaidlustaja Vormil on Alamkriteeriumi 2.2 juures kirjeldatud nelja erinevat näidisharjutust, sh läbiviimist ja tagasisidestamist. Hankija on Hindamisprotokollis selle ka välja toonud ning sellega kinnitanud, et nõutud tingimus on Vaidlustaja kirjelduses olemas ja Hankija ei saa väita, et just näidisharjutuste kirjeldamise all oli ta mõelnud eluliste juhtumite kirjeldamist praktiseerimise kirjeldamisel. Seetõttu ei ole argumenteeritud ka Hankija põhjendus eluliste juhtumite kirjelduste puudumisest, kui põhjusest, miks hinnati Vaidlustaja lähenemiste praktiseerimist üksnes 10 väärtuspunktiga. Hindamisprotokollis on Vaidlustaja kirjeldustes välja toodud ainult üks puudus (eluliste juhtumite kirjelduste puudumine) ja see on peamine puudujääk, mis tingis ka Alamkriteeriumi 2.2 alusel 10 punkti andmise (Hindamisprotokoll:

[---] *Pakkumusele omistatakse 10 punkti („hea“), sest võrreldes alamkriteeriumi osas parima pakkumusega ja „väga hea“ kriteeriumiga esineb puudujääk, kuid see pole põhimõtteline.* Vaidlustaja kirjeldustele 10 väärtuspunkti omistamise koos sellele vastavate sõnaliste kirjeldustega, kus Hankija tõi välja, et Vaidlustaja Vormi Alamkriteeriumi 2.2 taastava õiguse lähenemiste praktiseerimine: *arvestab sihtrühmaga, on praktiline, loob eeldused eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks, praktiseerimine on läbi mõeldud, lähenemiste praktiseerimine on kirjeldatud.*

5.7. Vaidlustaja on oma pakkumuses välja toonud, et *praktiliste oskuste kasutamiseks saavad osalejad konstrueerida eluliste juhtumite põhjal persoonad ja olukorrad, mida kasutatakse taastava õiguse meetodite (taastav dialoog ja nõupidamine) praktiseerimisel ehk rollimängudes.* Seega Vaidlustaja pakutava koolituse sisu tugineb elulistele juhtumitele. Eluliste juhtumite kirjeldamise puudumist taastava õiguse meetodite ja lähenemiste praktiseerimise kirjelduses ei saa lugeda Vaidlustaja pakkumuses puuduseks, mille tõttu ei hinnatud ka Vaidlustaja kirjeldusi Alamkriteeriumi 2.2 juures Hindamisprotokollis 15 väärtuspunktiga ja järgnevas sõnastuses: *terviklikult läbi mõeldud, läbivalt praktiline, arvestab sihtrühma spetsiifika ja vajadustega, loob väga head eeldused praktiseerimisele seatud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks, lähenemised on selgelt ja põhjalikult kirjeldatud.* Vaidlustaja on seisukohal, et Vaidlustaja Vormi Alamkriteeriumis 2.2 välja toodud kirjeldustele tuleb omistada 15 väärtuspunkti juures kirjeldatud sõnalised kriteeriumid.

5.8. Hankija on Hindamisprotokollis leidnud, et Vaidlustaja lähenemine on läbi mõeldud, moodustab loogilise osa koolituse sisust ja tagab osalejate aktiivse osaluse (15 väärtuspunkti kriteeriumid), mitte et pakkumuses kirjeldatud osas esineb osalejate aktiivset osalust toetavaid elemente või et see oleks valdavas osas läbi mõeldud (10 väärtuspunkti kriteeriumid). Hankija poolt Vaidlustaja pakkumusele antud hinnangud vastavad rohkem 15 väärtuspunkti kriteeriumidele ning erinevad oluliselt 10 väärtuspunkti kriteeriumidest. Lisaks tuleb arvesse võtta Vaidlustaja kirjeldusele vääralt omistatud eluliste juhtumite kirjelduse puudumisega.

5.9. Täienduseks Hindamismeetoditele on elulisi juhtumeid puudutav toodud välja veel üksnes TK p-is 3.6 Metoodika järgnevalt: *Koolitus peab andma spetsialistidele teaduspõhiseid teadmisi ja praktilisi tööriistu taastava õiguse praktiseerimiseks töös õigust rikkunud noortega, võimaldama jagada häid praktikaid ja kogemusi ning soodustama osalejate aktiivset suhtlust. Koolituse elluviimisel tuleb lähtuda järgmistest põhimõtetest:*

- *Koolitus tugineb täiskasvanuhariduse ja aktiivõppe põhimõtetele.*
- *Koolitus on suunituselt eelkõige interaktiivne ja praktiline, peamine rõhuasetus on osalejaid aktiivselt kaasavatel tegevustel (nt diskussioon, harjutused, grupitööd vm). Teoreetilise osa roll on anda teemakäsitleks vajalik sisend. Taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimine (p 3.2.4.) peab moodustama koolituse lähiõppe tervikust vähemalt 40%. Praktiseerimine tähendab eluliste juhtumite näitel meetodite või lähenemiste harjutamist koos sellele järgneva tagasisidestamisega.*
- *Koolitusel peab olema võimalik arutleda elulisi juhtumeid, milleks osalejatel on võimalik ka sisendit anda. Nii tekib osalejatel praktiline äratundmine ja parem arusaam arutletavast teemast.*

5.10. Pakkumuse vormis on Vaidlustaja Kriteeriumis eluliste juhtumite kasutamise välja toonud vastavalt kõikidele nõuetele ning tingimustele RHAD-is. Lisaks on Vaidlustaja proaktiivselt eluliste juhtumite käsitlemist eraldi välja toonud Vaidlustaja Vormi alamkriteeriumi 2.3 “Pakkuja tegevuste kirjeldus lepingu täitmisega seotud riskide maandamiseks” juures: *Risk: Koolitusel osalejad on taastava õiguse meetodite osas skeptilised või vastanduvad aktiivselt. Maandamine: Koolituse ülesehitamine struktureeritult - kasutades jutupulka, suunates koolitusel osalejaid sõlmima nende endi vajadustele baseeruvat kokkulepet, mudeldades koolituse käigus taastava õiguse põhimõtteid ja printsiipe. Vajadusel on koolitajad valmis läbi*

viima koolituse käigus nii tegevust ringis, kui ka nõupidamist või dialoogi selleks, et võimalik oleks tagada koolituskava täitmine. Laseme osalejatel endil pakkuda välja elulised, nende tööga seotud väljakutsuvad juhtumid, et näitlikustada, kuidas taastavat õigust antud olukorras kasutada saab.

5.11. Õigete väärtuspunktide (15 punkti) omistamisel saab Vaidlustaja väärtuspunktide summaks 100 punkti (varasema 95 asemel), millest tulenevalt tuleb Vaidlustaja pakkumus tunnistada edukaks.

5.12. 11.11.2025 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

5.12.1. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija: *Vaidlustuse kohaselt väidab vaidlustaja kokkuvõtvalt, et vaidlustaja pakkumusele alamkriteeriumis 2.2 omistatud punktid ei ole kooskõlas hindamismetoodikas kirjeldatuga, hankija on pakkumuses esitatud lähenemisi ja kirjeldusi sisuliselt väärtalt hinnanud ning vaidlustaja on eluliste juhtumite käsitlemise oma pakkumuses eraldi välja toonud.*

Vaidlustaja ei ole väitnud, et eluliste juhtumite käsitlemine on tema pakkumuses eraldi välja toodud. Hankija nõudis, et taastava õiguse meetodite ja lähenemiste praktiseerimine peab tuginema elulistele juhtumitele mitte, et elulised juhtumid peavad olema käsitletud. Eluliste juhtumite käsitlemine on uus mõiste, mida Hankija mainib esmakordselt vastuses vaidlustusele. Vaidlustaja on oma pakkumuses välja toonud, et praktiseerimine tugineb elulistele juhtumitele.

5.12.2. Hankija väidab vastuses vaidlustusele, et kuigi Hankija ei ole Vastavustingimuste sõnastuses nõudnud elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse esitamist, nähtub Hindamismetoodikast, et Alamkriteeriumis 2.2 maksimaalsete väärtuspunktide omistamise eelduseks on pakutud lähenemise tuginemine elulis(te)le juhtumi(te)le. Samuti on Hindamismetoodika alusel selge, et kui lähenemine elulistele juhtumitele ei tugine, ei ole Alamkriteeriumis 2.2 maksimaalseid väärtuspunkte omistada võimalik.

Vaidlustaja märgib, et kirjeldus ja tuginemine on eesti keeles eritähenduslikud ega ole teineteise sünonüümid. Eesti Keele Instituudi Sõnaveeb defineerib “kirjeldust” järgmiselt: *Mis tahes kujutamisobjekti üksikasjalik või oluliste omaduste kirjeldamine sõnaliste vahenditega.* Sünonüümina ja sarnase tähendusega on deskriptsioon, ülevaade, kirjeldamine. Sõnaveeb defineerib “tuginema” järgmiselt: *Midagi aluseks võtma, millestki lähtuma.* Sünonüümideks on põhinema, toetuma, baseeruma, rajanema.

Hankija ise on esitanud seisukoha, et elulise juhtumi või juhtumite kirjeldust ei ole Hankija Vastavustingimustes nõudnud. Väär on ka väita, et kui vastavustingimustes ei ole midagi selgelt sõnastatud, oleks ikkagi õigustatud oodata millestki eelduslikult ühtmoodi aru saamist. Lisaks on Hankija välja toonud, et Hindamismetoodika alusel on selge, et kui lähenemine elulistele juhtumitele ei tugine, siis maksimaalseid väärtuspunkte Alamkriteeriumi 2.2 alusel omistada ei ole võimalik. Kuivõrd Vaidlustaja kirjeldus vastas kõikidele Hankija esitatud nõudmistele taastava õiguse meetodite ja lähenemiste praktiseerimisel, sh oli välja toodud, et praktiseerimine tugineb elulistele juhtumitele, siis tuleb Vaidlustaja pakkumusele Alamkriteeriumi 2.2 alusel omistada maksimaalsed väärtuspunktid.

5.12.3. Hankija väidab, et Vaidlustaja pakkumuses esitatu sisuliselt kordab/kinnitab TK p-is 3.6 (Metoodika) seatud nõudeid eluliste juhtumite kasutamise osas, kuid ei ava neid elulisi juhtumeid näitena ega ka kirjelda neid täpsemalt/sisulisemalt. Pakkumuses ei avata taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimisega seoses ühtegi praktiseerimisel kasutatavat elulist juhtumit sisulisemalt – pole nimetatud ühtegi konkreetset juhtumit (näitena) ega seda/neid praktiseerimise vaatest täpsemalt kirjeldatud.

Vaidlustaja märgib, et kui Hankija soovis hinnata eluliste juhtumite kirjeldust, oleks see tulnud ka RHAD-is välja tuua. Hankija on eluliste juhtumitega seoses tingimusena esitanud vaid selle, et meetodite ja lähenemiste praktiseerimine peab tuginema elulistel juhtumitel.

5.12.4. Hankija väidab vastuses vaidlustusele, et Vaidlustaja pakkumuses puudus Alamkriteeriumi 2.2 puhul praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus, mistõttu polnud hindajatel võimalik veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le.

Juhul, kui Hankija pidas oluliseks, et elulised juhtumid oleksid praktiseerimise juures kirjeldatud, oleks Hankija pidanud selle RHAD-is nii sõnastama. Kuivõrd Vaidlustaja on pakkumuses selgelt sõnastanud, et koolitusel osalejatel on võimalik eluliste juhtumite põhjal konstrueerida persoonad ja olukorrad taastava dialoogi ja nõupidamiste rollimängudeks ning läbi selle on erinevate sihtrühma ja valdkonna esindajate (nt tugiisikud, advokaadid, laste heaolu spetsialistid) eripärade, vajaduste ning kogemustega spetsiifiliselt ning parimal viisil arvestatud, sest tegemist ei ole universaalsete eluliste juhtumite, vaid konkreetse koolitusgrupi osalejate kogemustest tulenevate eluliste juhtumitega, millele taastava õiguse meetodite praktiseerimine koolitusel tugineb. Lisaks on see otseselt kooskõlas ka TK p-iga 3.6 (Metoodika): *Koolitusel peab olema võimalik arutleda elulisi juhtumeid, milleks osalejatel on võimalik ka sisendit anda. Nii tekib osalejatel praktiline äratundmine ja parem arusaam arutletavast teemast.*

5.12.5. Vaidlustaja on seisukohal, et hindajad ei ole pakkumuste hindamisel Hindamismetoodikas esitatud kirjeldustest lähtunud ega kohaldanud hindamiskriteeriume objektiivselt ning ühetaoliselt kõigi pakkujate suhtes. Vaidlustaja pakkumuse hindamisel Alamkriteeriumi 2.2 juures on hindajad eksinud punktide määramisel tulenevalt väärtalt Vaidlustaja pakkumusele omistatud puudusest.

6. Hankija, **Riigi Tugiteenuste Keskus**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

6.1. Hankija otsus Ühispakkujate pakkumuse edukaks tunnistamiseks on õiguspärane ning Vaidlustaja pakkumusele Alamkriteeriumi 2.2 alusel määratud punktid on põhjendatud ning otsus selles osas õigusaktidega kooskõlas.

6.2. Hankija viib Riigihanget läbi sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusena ning on RHS § 126 lg 2 kohaselt kehtestanud sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse korra. Korra p-i 8.2 sõnastus vastab RHS § 117 lg-le 1.

6.3. Riigihankes on järgmised hindamiskriteeriumid:

- 1) “Pakkumuse arvestuslik maksumus ilma käibemaksuta” - kuni 40 väärtuspunkti;
- 2) „Teenuse osutamise kirjeldus” (Kriteerium) - kuni 50 väärtuspunkti;
- 3) „Koolitaja(te) lisandväärtus“ - kuni 10 väärtuspunkti.

Kriteerium jaguneb kolmeks alamkriteeriumiks:

- 1) 2.1. “Pakkuja nägemus koolituse ülesehitusest”;
 - 2) 2.2 “Kirjeldus, kuidas viiakse läbi taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimine” (Alamkriteerium 2.2);
 - 3) 2.3 “Pakkuja tegevuste kirjeldus lepingu täitmisega seotud riskide maandamiseks”.
- Punktid alamkriteeriumide alusel olid vastavalt 30, 15 ja 5 väärtuspunkti. Edukaks tunnistatud Ühispakkujate pakkumus sai kõigi alamkriteeriumide alusel maksimaalsed väärtuspunktid.

6.4. Vaidlustaja pakkumus sai alamkriteeriumide 2.1 ja 2.3 alusel maksimaalsed väärtuspunktid, Alamkriteeriumi 2.2 alusel oli Vaidlustaja pakkumusele võimalik anda 10 väärtuspunkti 15-st. Hindamisprotokollis põhjendas Hankija Vaidlustaja pakkumusele punktide andmist (vt käesoleva otsuse p 5.2).

6.5. Vaidlustaja väidab kokkuvõtvalt, et tema pakkumusele Alamkriteeriumi 2.2 alusel omistatud punktid ei ole kooskõlas Hindamismetoodikas kirjeldatuga, Hankija on Vaidlustaja

6 (15)

pakkumuses esitatud lähenemisi ja kirjeldusi väärtalt hinnanud ning Vaidlustaja on eluliste juhtumite käsitlemise oma pakkumuses eraldi välja toonud.

Hankija leiab, et Hindamisprotokollis Alamkriteeriumiga 2.2 seoses esitatud põhjendused on kooskõlas hindamismetoodika kirjelduses toodud põhimõtete ning Vaidlustaja pakkumusega.

6.5.1. Hankija on seadnud vastavustingimuse, mille kohaselt esitab pakkuja Hankija vormil „Pakkumuse vorm“ dokumendi, milles esitatakse teenuse osutamise kirjeldus peab olema piisava täpsuse ja põhjalikkusega, et Hankijal oleks selle alusel võimalik pakkumust hinnata. Nõuded hankelepingu täitmisele on kirjeldatud RHAD-is (sh TK-s). Tingimusele on Hankija lisanud selgituse, mille kohaselt on pakkuja esitatud teenuse osutamise kirjeldus aluseks pakkumuse hindamisel Kriteeriumi raames vastavalt hindamismetoodikale.

6.5.2. Selleks, et pakkumus saaks Alamkriteeriumi 2.2 alusel maksimaalsed väärtuspunktid, pidanuks olema täidetud järgmised eeldused:

1) pakkumuses on selgelt ja põhjalikult kirjeldatud taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimist;

2) kirjeldatud on vähemalt ühte näidisharjutust, sh selle läbiviimist ja tagasisideastamist;

3) pakkumuses esitatud lähenemine on terviklikult läbi mõeldud, arvestab sihtrühma spetsiifika ja vajadustega ning moodustab loogilise osa koolituse sisust;

4) kirjeldatud lähenemine on läbivalt praktiline, tugineb elulis(t)ele juhtumite(te)le ja tagab osalejate aktiivse osaluse ning loob väga head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks.

6.5.3. Hindajad ei ole Vaidlustaja pakkumusele omistatud punktide põhjenduses kajastanud Hindamismetoodika kirjelduse maksimumpunktide põhjendust, et taastava õiguse meetodite ja praktiseerimise läbiviimist oleks kajastatud selgelt ja põhjalikult ega esitatud lähenemise osas, et see oleks terviklikult läbi mõeldud, arvestaks sihtrühma spetsiifika ja vajadustega, samuti ei nähtu põhjendusest, et kirjeldatud lähenemine on läbivalt praktiline, tugineb elulis(t)ele juhtumite(te)le ja tagab osalejate aktiivse osaluse ning loob väga head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Vastupidi, Hankija on Hindamisprotokollis Vaidlustaja pakkumusele omistatud väärtuspunktide põhjendustes jäänud selgelt Alamkriteeriumi 2.2 kohta hindamismetoodika dokumendis kajastatud 10 punkti põhjenduste juurde, mistõttu on alusetu vaidlustuses esitatud etteheide, et sõnastus vastaks rohkem 15 väärtuspunkti kirjeldusele.

6.5.4. Kuigi Hankija ei ole Vastavustingimuste sõnastuses nõudnud elulise juhtumite või juhtumite kirjelduse esitamist, nähtub Hindamismetoodikast, et Alamkriteeriumis 2.2 maksimaalsete väärtuspunktide omistamise eelduseks on pakutud lähenemise tuginemine elulis(te)le juhtumite(te)le. Samamoodi on hindamismetoodika kirjelduse alusel selge, et kui lähenemine elulistele juhtumitele ei tugine, pakkumusele Alamkriteeriumis 2.2 maksimaalseid väärtuspunkte omistada ei ole võimalik. Seejuures oli Hindamismetoodika kohaselt hindajatel lubatud punktide andmisel vajadusel pakkumusi omavahel võrrelda. RHAD-i vaidlustatud ei ole, seega pidi hindajatel olema võimalik maksimumpunktide omistamiseks hinnata, kas pakkumustes esinev lähenemine tugineb elulistele juhtumitele.

6.5.5. Vaidlustaja Vormilt (lk 6-7) ilmneb, et *praktiliste oskuste kasutamiseks saavad osalejad konstrueerida eluliste juhtumite põhjal persoonad ja olukorrad, mida kasutatakse taastava dialoogi ja nõupidamise rollimängudes*. Lisaks on Vaidlustaja Vormil lepingu täitmisega seotud riskide maandamise tegevuste kirjelduse (alamkriteerium 2.3) osas toodud, et osalejatel lastakse välja pakkuda elulised, nende tööga seotud väljakutsuvad juhtumid, et näitlikustada, kuidas taastavat õigust antud olukorras kasutada saab. Seega Vaidlustaja pakkumuses esitatu sisuliselt kordab/kinnitab TK p-is 3.6 (Metoodika) seatud nõudeid eluliste juhtumite kasutamise osas, kuid ei ava neid elulisi juhtumeid näitena ega ka kirjelda neid täpsemalt/sisulisemalt.

Vaidlustaja pakkumuses ei avata taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimisega seoses ühtegi praktiseerimisel kasutatavat elulist juhtumit sisulisemalt – pole nimetatud ühtegi konkreetset juhtumit (näitena) ega seda/neid praktiseerimise vaatest täpsemalt kirjeldatud. Nt Kolmanda isiku pakkumuses olid kirjeldatud konkreetsete eluliste juhtumite näited, mis olid seejuures ka lähenemise ja praktiliste harjutustega hästi seostatud.

6.5.6. Hindamisprotokollis on hinnatava Alamkriteeriumi 2.2 puhul Vaidlustaja pakkumuse puudusena välja toonud, et puudub praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus. See puudujääk ei võimaldanud hindajatel veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le. Üldsõnaline kinnitus, et osalejatel on võimalik eluliste juhtumite põhjal konstrueerida persoonad ja olukorrad taastava dialoogi ja nõupidamise rollimängudeks või et elulised juhtumid on seotud osalejate tööga, ilma ühtegi elulist juhtumit (näitena) praktiseerimise kontekstis sisulisemalt avamata, ei anna hindajate arvamusel piisavat/vajalikku veendumust, et taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimiseks valitud lähenemine tugineb elulistele juhtumitele ning kuivõrd/kuidas täpsemalt tugineb. Eelnimetatud puudujäägi tõttu jäi ebaselgeks ja ei ole võimalik taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimiseks valitud lähenemise osas terviklikult hinnata, kuivõrd asjakohased on kasutatava elulise juhtumi näide hangitavat koolitust, selle valdkonda ja sihtrühma silmas pidades. Kirjeldatud puudujääk Vaidlustaja pakkumuses ei võimalda hindajatel öelda, et pakkumuses esitatud lähenemine on selge ja põhjalik, terviklikult läbi mõeldud, arvestab sihtrühma spetsiifika ja vajadustega, on läbivalt praktiline ning loob väga head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Eeltoodust tulenevalt esines Vaidlustaja pakkumuses puudujääk, mis ei olnud põhimõtteline, ent põhjendab ka sisuliselt, miks ei olnud võimalik taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise kirjelduses toodud praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjelduste puudumise tõttu omistada pakkumusele Alamkriteeriumis 2.2 toodud maksimaalseid väärtuspunkte.

6.6. Riigikohus on asja 3-20-1198 p-is 20 leidnud, et hindamiskomisjonile peab jääma vabadsus oma tööd korraldada, muutmata hindamiskriteeriume ega nende osakaale. Hindajad on lähtunud pakkumuste hindamisel hindamismetoodikas esitatud kirjeldustest, kohaldanud hindamiskriteeriume objektiivselt ja ühetaoliselt kõigi pakkujate suhtes ning võrrelnud pakkumusi kirjeldatud metoodika alusel, tuues välja konkreetsed Vaidlustaja pakkumuses esinenud puudused võrreldes hindamismetoodikas esitatud alamkriteeriumi maksimaalsete väärtuspunktide kirjeldusega.

6.7. Erinevalt Vaidlustaja pakkumusest olid Kolmanda isiku pakkumuses kirjeldatud eluliste juhtumite näited, mis olid seejuures ka lähenemise ja praktiliste harjutustega hästi seostatud. Selle võrra on võimalik öelda, et Kolmanda isiku pakkumus oli ka selgem, põhjalikum, terviklikumalt läbi mõeldud, arvestab selgemalt/rohkem sihtrühma spetsiifika ja vajadustega, on läbivalt (st ka elulise juhtumi osas) praktiline ning loob väga head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Vaidlustaja pakkumuses esinenud puudujääk, mis välistas pakkumusele Alamkriteeriumis 2.2 maksimaalsete väärtuspunktide omistamise, nähtus seega lisaks hindamismetoodika kirjeldusele ja pakkumusele ka võrdlusest Kolmanda isiku pakkumusega.

6.8. Hankija on pakkumuste hindamisel lähtunud Hindamismetoodikas kirjeldatud põhimõtetest, esitanud väärtuspunktide omistamise sisulised põhjendused Hindamisprotokollis ega ole teinud hindamisel kaalutlusvigu. Hankija otsus on õiguspärane, kooskõlas RHS § 117 lg-ga 1 ning riigihangete korraldamise üldpõhimõtetega.

6.9. 14.11.2025 esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.9.1. Võrdluses vaidlustuses esitatuga on Vaidlustaja oma täiendavates seisukohtades muutnud seisukohta pakkumuses sisalduvate eluliste juhtumite käsitlemise osas.

Kui vaidlustuses on Vaidlustaja leidnud, et on Vaidlustaja Vormis välja toonud eluliste juhtumite kasutamise vastavalt kõikidele nõuetele ning tingimustele, samuti toonud eluliste juhtumite käsitlemise pakkumuses eraldi välja riskide maandamise meetmete kirjelduses, siis täiendavates seisukohtades leiab Vaidlustaja, et ei ole väitnud, et eluliste juhtumite käsitlemine on pakkumuses eraldi välja toodud. Seega on Vaidlustaja kinnitanud, et eluliste juhtumite eraldi käsitlemine pakkumuses puudus. Vaidlus seisneb seetõttu mh selles, kas ja kuidas pidi Vaidlustaja Vormi alusel olema hindajatel võimalik Vaidlustaja pakkumuse hindamisel Alamkriteeriumis 2.2 hinnata, et kirjeldatud lähenemine elulis(t)ele juhtumi(te)le tugineb, kui Vaidlustaja pakkumus sisuliselt üksnes kinnitas TK p-is 3.6 seatud nõudeid eluliste juhtumite kasutamise osas ilma ühtegi konkreetset näidet praktiseerimise kontekstis avamata ega sisulisemalt kirjeldamata. Hankija ei ole soovinud hinnata eluliste juhtumite kirjeldust nagu Vaidlustaja oma täiendavates seisukohtades leiab, vaid asjaolu, et kirjeldatud lähenemine oleks läbivalt praktiline ning tugineks elulis(t)ele juhtumi(te)le.

6.9.2. Hankija palub jätta tähelepanuta Vaidlustaja täiendavates seisukohtades toodud täienduse *Kuivõrd pakkumuses on vaidlustaja selgelt sõnastanud, et koolitusel osalejatel on võimalik eluliste juhtumite põhjal konstrueerida persoonad ja olukorrad taastava dialoogi ja nõupidamiste rollimängude ning läbi selle on erinevate sihtrühma ja valdkonna esindajate (nt tugiisikud, advokaadid, laste heaolu spetsialistid) eripärade, vajaduste ning kogemustega spetsiifiliselt ning parimal viisil arvestatud, sest tegemist ei ole universaalsete eluliste juhtumite, vaid konkreetse koolitusgrupi osalejate kogemustest tulenevate eluliste juhtumitega, millele taastava õiguse meetodite praktiseerimine koolitusel tugineb* - põhjusel, et Vaidlustaja Vormis hindamise aluseks olevas kirjelduses seda selgitavat osa ei olnud ning pakkumusest ei ilmne, milliseid elulisi juhtumeid silmas peetakse, kas ja kuidas on tööga seotud väljakutsuvad juhtumid seotud Riigihanke fookusega tööle õigust rikkunud noortega (mitte muud valdkonnad, sihtrühmad vm) ning kas ja/või kuidas praktiseerimisel kasutatavad elulised juhtumid sihtrühma spetsiifika ja vajadustega arvestavad.

6.9.3. Vaidlustaja leiab, et kuivõrd nõue eluliste juhtumite kirjelduse esitamiseks RHAD-is puudus, ei saa Hankija omistada tema pakkumusele hindamisel puudust, mida Vastavustingimustes pole välja toonud. Vaidlustaja eksib, kuna pakkumuse vastavustingimusi tuleb eristada hindamiskriteeriumidest. TK ja muude vastavustingimuste kaudu määrab Hankija hankelepingu eseme miinimumnõuded. Hindamiskriteeriumide kehtestamisel ei välista Hankija ühtegi TK-s ja vastavustingimustes sätestatud miinimumnõuetele vastavat pakkujat, vaid määrab tingimused, mille suhtes ootab võistlevaid pakkumusi. Kui pakkumus ei vasta hindamiskriteeriumile, ei lükka Hankija pakkumust tagasi, vaid pakkumusele ei omistata hindamiskriteeriumiga ettenähtud hindepunkte. Hankijal on ulatuslik diskretsioon pakkumuste hindamiskriteeriumide seadmisel ning nende kriteeriumide valimine on Hankija kaalutusotsus. Kuna pakkumus on tingimata seotud hankelepingu esemega, peavad ka pakkumuste hindamiskriteeriumid olema seotud hankelepingu esemega ning aitama välja selgitada ühe pakkumuse eelist teise pakkumuse ees.

6.9.4. Hankija on TK p-is 3.6 miinimumnõuetena sätestanud, et koolituse elluviimisel tuleb lähtuda mh järgmistest põhimõtetest: *koolitus on suunituselt eelkõige interaktiivne ja praktiline, peamine rõhuasetus on osalejaid aktiivselt kaasavatel tegevustel (nt diskussioon, harjutused, grupidööd vm). Teoreetilise osa roll on anda teemakäsitlemiseks vajalik sisend. Taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimine (p 3.2.4.) peab moodustama koolituse lähiõppe tervikust vähemalt 40%. Praktiseerimine tähendab eluliste juhtumite näitel meetodite või lähenemiste harjutamist koos sellele järgneva tagasisidestamisega. Koolitusel peab olema võimalik arutleda elulisi juhtumeid, milleks osalejatel on võimalik ka sisendit anda. Nii tekib osalejatel praktiline äratundmine ja parem arusaam arutletavast teemast.*

6.9.5. Hindamiskriteeriumide määramisel ja metoodika kujundamisel on Hankija lähtunud RHS §-ist 85 ning koostanud hindamismetoodika vastavustingimustes toodud miinimumnõudeid ületavana viisil, milles on antud pakkujatele selge ülevaate, kuidas tuleks pakkumus kujundada, et saada maksimaalne võimalik punktide arv. Seejuures on Hankija seost pakkumuses esitatava kirjelduse ja hindamisega rõhutanud nii vastavustingimustes (*Pakkuja esitab Hankija vormil dokumendi „Pakkumuse vorm“, milles esitatakse teenuse osutamise kirjeldus peab olema piisava täpsuse ja põhjalikkusega, et Hankijal oleks selle alusel võimalik pakkumust hinnata*), Pakkumuse vormil (*Teenuse osutamise kirjeldust hinnatakse vastavalt sätestatud hindamiskriteeriumitele*) kui ka Hindamismetoodikas (*Hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumi komponentidest, mille pakkuja on dokumendis „Pakkumuse vorm“ esitanud: Pakkuja nägemus koolituse ülesehitusest. Kirjeldus, kuidas viiakse läbi taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimine. Pakkuja tegevuste kirjeldus lepingu täitmisega seotud riskide maandamiseks*). Hindamismetoodikas on alamkriteeriumi 2.2 hindamisel selgelt välja toodud, et erinevalt miinimum- või keskmise taseme punktidest on maksimaalsete (15) väärtuspunktide omistamise eelduseks muuhulgas see, et taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimise kirjelduse osana kirjeldatud lähenemine „tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le“.

Samuti on loetletud kõik muud maksimaalsete väärtuspunktide omistamise eeldused. Riigikohus on aga selgitanud, et kvalitatiivse hindamise kriteeriumidesse (hindamismetoodika, sh punktiskaala) ei ole võimalik kirja panna kõiki detaile, mis võivad hindamisel oluliseks osutada (Riigikohtu 11.12.2020 otsus asjas nr 3-20-1198, p 20).

6.9.6. Hindamisprotokollis on kajastatud, et Vaidlustaja pakkumuses on puudu praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus, ning põhjendatud, et puudujääk teenuse osutamise kirjelduses ei võimalda hindajatel veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine elulis(t)ele juhtumi(te)le tugineb. Pakkumusele omistatavaid punkte ei ole seega vähendatud mitte üksnes kirjelduse puudumise tõttu, vaid puudujääk võrdluses Alamkriteeriumi 2.2 maksimaalsete väärtuspunktide kirjeldusega seisneb ka võimatuses esitatud kirjelduse alusel veenduda elulis(t)ele juhtumitele tuginemises olukorras, kus pakkuja on seda üksnes kinnitanud. Vaatamata sõnade „kirjeldus“ ja „tuginemine“ eritähenduslikkusele, on hindajad Alamkriteeriumi 2.2 hindamisel tõdenud ja Hindamisprotokollis ka selgitanud, et kirjelduse puudumisel on siiski sisuliselt keeruline veenduda ka „tuginemises“.

6.9.7. Vaidlustaja pakkumuses pole taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimise kirjelduses ühtegi elulist juhtumit konkreetse näitena nimetatud ega lahti kirjutatud. Seetõttu on Hankijal mh keeruline veenduda, kas/kuidas on praktiseerimisel kasutatavad elulised juhtumid asjakohased vajalike teadmiste ja oskuste arendamiseks just sihtrühma töös õigust rikkunud noortega. Hankija ei ole hindamisel pakkumuses esinevat puudujääki omistanud väärtalt, vaid pakkumuses pakkumuse vormil esitatud teenuse osutamise kirjelduse alusel kooskõlas hindamismetoodikaga. Ka kohtupraktikas on leitud, et isegi kui pakkumuses on välja toodud minimaalne vajalik ja RHAD-is nõutud info, ei tähenda see, et hankija peaks andma pakkumusele maksimaalsed punktid (Tallinna Halduskohtu otsus haldusasjas 3-24-3072, p 103).

Vaidlustaja on jätnud ka täielikult tähelepanuta hindamismetoodikas kirjeldatud põhimõtte, mille kohaselt on hindajatel õigus punktide andmisel vajadusel pakkumusi omavahel võrrelda ega ole esitanud ühtegi argumenti, mille alusel Vaidlustaja väidab, et hindajad ei ole kohaldanud hindamiskriteeriume objektiivselt ning ühetaoliselt kõigi pakkujate suhtes.

7. Kolmas isik, **ühispakkujad OÜ AJ Palaestra, Innustuse Akadeemia OÜ ja Mittetulundusühing RuaCrew**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Vaidlustaja on seisukohal, et tema pakkumusele omistatud puudus, mis seisneb 10 (15)

praktiseerimisel kasutatavate elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse puudumises, on väärtalt tuvastatud, kuna RHAD-is ei ole otsesõnu nõutud eluliste juhtumite kirjeldamist.

7.2. TK p-is 3.6 (Metoodika) on kirjeldatud koolituse elluviimise põhimõtteid: *Praktiseerimine tähendab eluliste juhtumite näitel meetodite või lähenemiste harjutamist koos sellele järgneva tagasisideandamisega. Koolitusel peab olema võimalik arutleda elulisi juhtumeid, milleks osalejatel on võimalik ka sisendit anda. Nii tekib osalejatel praktiline äratundmine ja parem arusaam arutletavast teemast.*

Lisaks on Hindamismetoodikas Alamkriteeriumi 2.2 juures märgitud, et 15 väärtuspunkti („väga hea“) saamiseks peab pakkumuses esitatud lähenemine tuginema elulistele juhtumitele. Hankija on õigustatult märkinud puudust praktiseerimisel kasutatava juhtumi või juhtumite kirjelduse osas, mis ei võimalda hinnata, mil määral tugineb esitatud metoodika tegelikele elulistele olukordadele.

7.3. Vaidlustaja pakkumus Alamkriteeriumis 2.2 on esitatud teoreetilises võtmes, ilma konkreetsete näideteta, mis viitab võimalusele, et praktiline kogemus taastava õiguse meetodite rakendamises eriilmelistes olukordades võib olla piiratud. Seda toetab ka asjaolu, et pakkumuse koolituspäevade esialgses kavas ei ole välja toodud taastava õiguse väärtusi ja põhimõtteid, mis on eelduseks TK-s (p 2 Koolitusvajadus ja noor ESF+ projektis) kirjeldatud paradigmuuutuse saavutamiseks spetsialistide seas. Need väärtused on aluseks kõigi taastava õiguse meetodite rakendamisel.

7.4. Vaidlustaja on ekslikult tõlgendanud mõistet *eluline juhtum*. Vaidlustaja viitab, et eluliste juhtumite käsitlemist on kajastatud alamkriteeriumis 2.3 „Pakkuja tegevuste kirjeldus lepingu täitmisega seotud riskide maandamiseks“. Selline viide ei ole aga sisuliselt seotud koolitusprogrammi metoodikaga ega vasta Hindamismetoodikas sätestatud nõuetele.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Hankija viib Riigihanget läbi sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusena.

RHS § 126 lg 2 kohaselt *hankija määrab riigihanke alusdokumentides sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse korra. Lisaks käesolevas jaos sätestatud nõuetele võib hankija sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse korra määramisel lähtuda ka teistest käesoleva seaduse sätetest.*

RHS § 126 lg 7 kohaselt *sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse läbiviimisel järgib hankija käesoleva seaduse 1. peatükis ning §-des 77, 81 ja 82 sätestatud, võttes arvesse sotsiaal- ja eriteenuste eripära. Pakkumuste või taotluste esitamise tähtaja pikendamisel käesoleva seaduse § 82 lõike 1 alusel arvestab hankija käesoleva paragrahvi lõikes 6¹ sätestatud minimaalset tähtaega. Hankija kohaldab sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse läbiviimisel käesoleva seaduse §-des 85, 110–112, 114–117 ja 119 sätestatud, kui riigihanke alusdokumentides ei ole sätestatud teisiti. Hankija võib hankelepingu sõlmimisel arvesse võtta teenuste kvaliteedi, katkematuse, ligipääsetavuse, taskukohasuse, kättesaadavuse ja terviklikkuse kaalutlusi, erinevate kasutajagruppide, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevate isikute erivajadusi, kasutajate kaasamist ja innovatsiooni.*

Riigihankes on Hankija kehtestanud erimenetluse korra mh järgmistes dokumentides:

- 1) Sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse kord;
- 2) Vastavustingimused;
- 3) Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad;
- 4) Pakkumuse vorm;
- 5) Hindamismetoodika.

9. Vaidlustaja on vaidlustanud Ühispakkujate pakkumuse edukaks tunnistamise põhjendusega, et Hankija on hinnanud Vaidlustaja pakkumust Alamkriteeriumi 2.2 alusel põhjendamatult

madalalt (15 punkti asemel 10 punktiga). Kui Hankija oleks hinnanud Vaidlustaja pakkumust selle alamkriteeriumi alusel 15 punktiga, oleks edukaks tulnud tunnistada Vaidlustaja pakkumus. Puudub vaidlus, et hindamise tulemusel sai Kolmanda isiku pakkumus 95,08 ja Vaidlustaja pakkumus 95 punkti.

Seega piirneb sisuline vaidlus üksnes sellega, kas Hankija on hinnanud Vaidlustaja pakkumust Alamkriteeriumi 2.2 alusel õiguspäraselt 10 punktiga või mitte.

10. Pakkumuste hindamise korra, mh Alamkriteeriumi 2.2 alusel, on Hankija kehtestanud Hindamismetoodikas. Puudub vaidlus, et Alamkriteeriumi 2.2 alusel hinnati Vaidlustaja pakkumuses esitatud dokumenti Vaidlustaja Vorm.

Hindamismetoodikat ei ole RHS-iga ettenähtud korras vaidlustatud, mistõttu see oli pakkumuste hindamisel kehtiv, Hankija oli kohustatud sellest lähtuma ja pakkujad pidid eeldama, et Hankija sellest lähtub. Hankija kaalutlused Vaidlustaja pakkumuse hindamisel Vaidlustaja Vormi Teenuse alusel on esitatud Hindamisprotokollis (Tabelis 1).

11. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija tegevust Vaidlustaja pakkumuse hindamisel tuleb kontrollida juhindudes Riigikohtu poolt nn loovtöö hindamiseks antud suunistest. Nn loovtööde kohtuliku kontrolli ulatust selgitades on Riigikohus oma 11.12.2020 otsuses nr 3-20-1198 (p 17) siiski märkinud, et ülalpool rahvusvahelist piirmäära korraldatud avaliku hankemenetluse puhul peavad vaidlustuskomisjon ja kohtud hankija otsuse hinnangulisele iseloomule vaatamata [---] *minema kaugemale ilmselgete vigade testist ja kontrollima sisuliselt kaebaja pakkumusele antud hinnangute põhjendatust, iseäranis, kas hindamisel arvestati asjakohaseid, täielikke ja tõendatud fakte ning õiguse üldpõhimõtteid, samuti, kas hindamine toimus RHAD-s teatavaks tehtud hindamiskriteeriumide kohaselt (RHS § 117 lg 1).*

VAKO ja kohtud ei pea sedalaadi hinnangute kontrollimisel asendama hankija hinnanguid enda omadega ega kõrvaldama kõiki mõeldavaid kahtlusi (vt ka kolleegiumi otsus nr 3-20-718/28, p 18). Kõrvaldada tuleb aga vähemalt olulised kahtlused ning sellest ei piisa üldsõnalistest ja põhistamata selgitustest (kolleegiumi otsus nr 3-20-924/, p 31; otsus asjas nr 3-3-1-50-15, p 23). [---]

Seoses pakkumuste hindamisega selgitas Riigikohus eelviidatud otsuse p-is 20 ka järgmist: [---] *Hindamiskomisjonile peab jääma vabadsus oma tööd korraldada, muutmata hindamiskriteeriume ega nende osakaale. Üldjuhul tuleks lisaks sisulistele hindamiskriteeriumidele RHAD-s määrata kindlaks hindamismetoodika (sh punktiskaala), kuid see ei pea olema ammendav, teisisõnu võib seda pärast pakkumuste avamist kohandada konkreetsetele pakkumustele. Hankijatel ei ole kvalitatiivse hindamise kriteeriumidesse võimalik kirja panna kõiki detaile, mis võivad hindamisel oluliseks osutuda. Vajaduse korral võib aga jätta metoodika ka ette kindlaks määramata ja kujundada see tervikuna alles pärast pakkumuste avamist (Euroopa Kohtu otsus asjas nr C-6/15: Dimarso, p-d 27-31; C-252/10 P:Evropaiki Dynamiki, p 35). Hindamismetoodika kohandamise õigus annab hankijale pakkumuste hindamisel suurema otsustusruumi kui pakkumuste vastavuse kontrollimisel (vrd kolleegiumi otsus nr 3-19-1464/41, p 13). Hindamismetoodika võib põhineda nii absoluutskaalal kui ka samas hankes esitatud pakkumuste suhtelisel võrdlusel. Suhtelise hindamismetoodika puhul peab võrdlemine olema dokumenteeritud. Ka absoluutse hindamiskaala puhul peab hankija vajaduse korral selgitama sarnaste pakkumuste erinevat hindamist.*

12. Osana pakkumuse hindamisest on Vaidlustaja pakkumuse hindamine vaidlustuses käsitletud Alakriteeriumi 2.2 alusel Hankija ainupädevuses ning juba selle alamkriteeriumi olemusest tulenevalt on valdavas ulatuses tegemist Hankija kaalutlusotsusega, mis oma hinnangulise iseloomu tõttu on vaidlustuskomisjoni või kohtu poolt kontrollitav üksnes piiratud ulatuses. Hindamismetoodikas välja toodud Alamkriteeriumid annavad hindajale suure hinnanguruumi, põhinedes võrdlemisi subjektiivsetel elementidel (vt Riigikohtu 09.08.2016 otsuse nr 3-3-1-51-16 p 16). Siiski peab vaidlustuskomisjon Riigikohtu otsusest nr 3-20-1198 tulenevalt

käesoleval juhul kontrollima, kas Vaidlustaja pakkumuse hindamisel Alamkriteeriumi 2.2 alusel Hankija:

1) lähtus RHAD-is kehtestatud hindamiskriteeriumidest, nende alamkriteeriumidest ning hindamise korrast;

2) arvestas hindamisel asjakohaseid, täielikke ja tõendatud fakte.

13. Hindamismetoodikas on Hankija kehtestatud pakkumuste hindamiseks Alakriteeriumi 2.2 alusel kolmest astmest koosneva skaala, millest praeguses vaidluses on asjakohased kaks ülemist astet:

Alamkriteeriumi 2.2. eest on võimalik saada:

15 väärtuspunkti (väga hea) – pakkumuses on selgelt ja põhjalikult kirjeldatud taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimist. Kirjeldatud on vähemalt ühte näidisharjutust, sh selle läbiviimist ja tagasisidestamist. Pakkumuses esitatud lähenemine on terviklikult läbi mõeldud, arvestab sihtrühma spetsiifika ja vajadustega ning moodustab loogilise osa koolituse sisust. Kirjeldatud lähenemine on läbivalt praktiline, tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le ja tagab osalejate aktiivse osaluse ning loob väga head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks.

10 väärtuspunkti (hea) – pakkumuses on kirjeldatud taastava õiguse meetodite või lähenemiste praktiseerimise läbiviimist, sh vähemalt ühte näidisharjutust. Pakkumuses esitatud lähenemine on valdavas osas läbi mõeldud ning arvestab sihtrühmaga. Kirjeldatud lähenemine on praktiline ja selles esineb osalejate aktiivset osalust toetavaid elemente ning loob head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Võrreldes „väga hea“ kriteeriumiga võib esineda kirjelduses küsitavusi või puudujääke, kuid need pole põhimõttelised.

14. Hindamisprotokollis põhjendatakse Vaidlustaja pakkumusele Alamkriteeriumi 2.2 alusel 10 punkti andmist järgmiselt: 2.2. *Pakkumuses on kirjeldatud taastava õiguse meetodite (dialogi, nõupidamise ja ringi) praktiseerimise läbiviimist. Sealhulgas on rõhutatud mitmeid olulisi põhimõtteid, nt aktiivse kuulamise oskust, peegeldamist (eriti noorte töö kontekstis). Kirjeldatud on näidisharjutuste läbiviimist, sh nn demode ettevalmistamist ja kättesaadavaks tegemist ning tagasisidestamist. Esitatud lähenemine on pakkumuses kirjeldatud osas läbi mõeldud, arvestab sihtrühmaga ja moodustab loogilise osa koolituse sisust. Lähenemine on praktiline ja tagab osalejate aktiivse osaluse, kuid puudu on praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus. Puudujääk kirjelduses ei võimalda veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le. Pakkumuses esitatud osas loob kirjeldatud lähenemine head eeldused praktiseerimisega seotud eesmärkide ja oodatud tulemuste saavutamiseks. Pakkumusele omistatakse 10 punkti („hea“), sest võrreldes alamkriteeriumi osas parima pakkumusega ja "väga hea" kriteeriumiga esineb puudujääk, kuid see pole põhimõtteline.*

Vaidlustuskomisjoni arvates on eeltoodud hinnangus välja toodud kaks puudust, millest üks tuleneb teisest:

1) puudu on praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus;

2) puudujääk kirjelduses ei võimalda veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le.

15. Käesolevas vaidluses ei ole asjakohane arutelu selle üle, kas Vastavustingimustes on või ei ole nõuet Pakkumuse vormil eluliste juhtumite välja toomiseks. Pakkumuse vastavuse tingimusi tuleb eristada hindamiskriteeriumidest ning nende rakendamisel kasutatavast hindamismetoodikast. Hankija on tunnistanud Vaidlustaja pakkumuse vastavaks ning Hankija hindas Vaidlustaja pakkumust kehtestatud hindamiskriteeriumide alusel ning lähtudes Hindamismetoodikast.

16. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et RHAD-ist, eelkõige Hindamismetoodikas kehtestatud hindamismeetoditest pakkumustele Alamkriteeriumi 2.2 alusel 15 või 10 punkti andmiseks, ei tulene nõuet, et pakkumuseks tuleks Alamkriteeriumi 2.2 kirjelduses välja tuua praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjeldus. On õige, et Hindamismetoodika kohaselt on Alamkriteeriumi 2.2 alusel 15 punkti andmise eelduseks mh see, et [---] *lähenemine on läbivalt praktiline, tugineb elulis(t)ele juhtumi(te)le* [---], kuid vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et nõue *elulis(t)ele juhtumi(te)le* tuginemise kohta ei tähenda nõuet anda selle juhtumi või nende juhtumite kirjeldus. Kuna RHAD-ist ei tulene, et Alamkriteeriumi 2.2 alusel 15 punkti andmise eelduseks on mh *praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse* andmine/esitamine, ei saa selle asjaolu puudumist Vaidlustaja Vormil esitada sellise puudusena Vaidlustaja pakkumuses, mis toob kaasa madalamate punktide 10 andmise nagu on Hankija teinud Hindamisprotokollis. Pakkujad ei pea ega saa kujundada oma pakkumust nõuete järgi, mida pole riigihanke alusdokumentides esitatud. Juhul, kui Hankijale oli oluline, et pakkujad esitaksid Alamkriteeriumiga 2.2 seoses ka *praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse*, oleks see tulnud Hindamismetoodikas (või vastavustingimustes) ette näha.

17. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Hankija konstruktsiooniga, et puuduseks Vaidlustaja Vormil Alamkriteeriumi 2.2 toodud kirjelduses on ka see, et *praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse* puudumine ei võimalda Hankijal veenduda ja hinnata, kuivõrd valitud lähenemine tugineb *elulis(t)ele juhtumi(te)le*. Kuna Hindamismetoodikast ei nähtu, et Alamkriteeriumi 2.2 alusel 15 punkti andmise eelduseks on mh *praktiseerimisel kasutatava elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse andmine*, ei saa sellise kirjelduse esitama jätmine olla ka kaudselt puuduseks Vaidlustaja pakkumuses.

18. Lisaks eeltoodule on Hankija Hindamisprotokollis toonud välja, et Vaidlustaja pakkumusele [---] *omistatakse 10 punkti („hea“), kuna võrreldes alamkriteeriumi¹ osas parima pakkumusega ja „väga hea“ kriteeriumiga esineb puudujääk, kuid see pole põhimõtteline.*

Vaidlustuskomisjon märgib, et vastavalt Hindamismetoodikale on *Hindajatel õigus punktide andmisel vajadusel pakkumusi omavahel võrrelda*. Seega oli Hankijal õigus võrrelda Vaidlustaja pakkumust Alamkriteeriumi 2.2 alusel maksimumpunktid saanud pakkumusega, kuid Hindamisprotokollis ei ole välja toodud, milles seisnes Alamkriteeriumi 2.2 osas selle kriteeriumi alusel enim punkte saanud pakkuja pakkumuse paremus Vaidlustaja pakkumuse ees. Vaidlustuskomisjon selgitab, et selle paremuse tuvastamiseks ei piisa Hindamisprotokollis Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumustele omistatud punktide andmise põhjenduste andmise võrdlemisest, kuna need ei ole omavahel seotud.

Käesoleva otsuse p-ides 16 ja 17 toodud põhjustel leiab vaidlustuskomisjon, et puuduseks Vaidlustaja pakkumuses ei saanud olla *elulise juhtumi või juhtumite kirjelduse* puudumine.

19. Vaidlustuskomisjon jaatab pakkumuste hindajate suurt hinnanguruumi (vt Riigikohtu 09.08.2016 otsuse nr 3-3-1-51-16 p 16) ning kordab, et Vaidlustaja pakkumuse hindamisel on tegemist Hankija kaalutusotsusega, mis oma hinnangulise iseloomu tõttu on vaidlustuskomisjoni või kohtu poolt kontrollitav üksnes piiratud ulatuses. Samuti ei hinda vaidlustuskomisjon pakkumusi Hankija eest. Siiski leiab vaidlustuskomisjon, et omistades Vaidlustaja pakkumusele selle hindamisel Alamkriteeriumi 2.2 alusel puudusi, mis Hindamismetoodika kohaselt puudused ei ole, on Hankija eksinud Vaidlustaja pakkumuse hindamisel Alamkriteeriumi 2.2 alusel Hindamismetoodika vastu, samuti pole näidatud, milles seisneb Kolmanda isiku pakkumuse paremus Vaidlustaja pakkumuse ees.

20. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hindamisprotokollis ei ole esitatud õiguspäraseid põhjendusi selle kohta, miks Vaidlustaja pakkumust on Alamkriteeriumi

¹ Alamkriteerium 2.2.

2.2 alusel hinnatud 10 punktiga.

Kuna Vaidlustaja pakkumuse uus hindamine Alamkriteeriumi 2.2 alusel võib tuua kaasa Vaidlustaja pakkumusele kõrgemate väärtuspunktide andmise, mis omakorda võib tõsta Vaidlustaja pakkumuse Kolmanda isiku pakkumusest punktisummalt ettepoole, tuleb tunnistada kehtetuks Hankija otsus, millega Riigihankes tunnistati edukaks Ühispakkujate pakkumus.

21. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

21.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamisel tasutud riigilõiv 640 eurot.

Vaidlustaja ei ole esitanud taotlust lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks.

21.2. Hankija ja Kolmanda isiku menetluskulud jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik